

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 220. — ŠTEV. 220.

NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 20, 1933. — SREDA, 20. SEPTEMBRA 1933

VOLUME XII. — LETNIK XII

KUBANSKI PREDSEDNIK SAN MARTIN BO RESIGNIRAL

**PO OTOKU SE ŠIRI VSTAJA,
KAR POVZROČA ADMINISTRACIJI
V WASHINGTONU VELIKE SKRBI**

Armada je mobilizirana proti vstaškemu "kubanskemu Sandinu". — Blas Hernandez je pobegnil v gorovje. — Po vseh delih dežele so izbruhnili štrajki in nemiri. — V novi junti, ki namestila prevzela vlado, je zastopanih več strank. — Stavka rudarjev.

HAVANA, Kuba, 19. septembra. — Predsednik dr. Ramon Grau San Martin je nocoj izjavil, da je izročil strankam, ki ga podpirajo, svojo resignacijo ter rekel, da se bo v vseh ozirih pokoril željam in navodilom strankarskih voditeljev.

Njegova glavna opora je dijaški direktorat, ki je takoj sklical konferenco svojih članov, da se domeni kakšno stališče bodo zavzeli napram resignaciji. Člani Rotary klubov, ki so vodili pogajanja med vlado in opozicijo, so sinoči predlagali Grau San Martinu, naj odstopi v prid vladni komisiji, sestoji iz zastopnikov dijaškega direktorata, nacionalistov, monocalistov in marianistov.

Medtem je storila vlada energične korake, da zatre resno revolucijo, ki je izbruhnila v provinci Camaguey.

Iz glavnega mesta je bil poslan cel vlak dijakov in študentov proti Moronu v severozapadnem delu province, kjer je nastopil proti vladi Juan Blas Hernandez, katerega imenujejo "kubanskega Sandina".

Vstaški voditelj je vodil več let guerilla vojno proti Machado in je bil baže pred kratkim v glavnem mestu, kjer se je posvetoval s polkovnikom Mendieta.

Baje ima kakih tristo dobro oboroženih pristavev.

Vladne čete jih nameravajo obkoliti, še predno se umamejo v trindadistke gorovje, kjer bi jih ne bilo mogoče zasledovati.

Iz precej zanesljivega vira se je izvedelo, da se Hernandez že nahaja v gorah.

Iz Camp Columbia so odleteli trije zrakoplovi opazovat položaj v Camaguey.

Nadalje je bil poslan proti mestu Camaguey regiment infanterije, ki preiskuje ozemlje v bližini Ranchuelo, kjer so zadnjič videli Hernandeza.

Medtem so v Moronu vojaki in študenti odstavili občinsko upravo in zasedli občinsko hišo.

Iz raznih delov dežele poročajo o štrajkih in delavskih nemirih.

V Daiqiry je zastavkalo dva tisoč delavcev Betlehem rudnika. Rudniške uradnike so zaprli in močno zastražili. Na razpolago imajo le malo živil.

V Kente, onkraj Santiago Bay, se nahaja petdeset Amerikancev, največ žensk in otrok, na varnem.

V provinci Oriente so se delavci polastili 50 tovarn za sladkor. V Manzanillo so bili aretirani trije agitatorji.

Državni tajnik je objavil, da je bil Jose M. Morales, kubanski konzul v Bostonu, imenovan za generalnega konzula v New Yorku.

Prijatelji Blasa Hernandeza izjavljajo, da se ni uprli vladi, ampak da se nahaja le na vojaškem pohodu.

A. A. Berle, ki je pridružen ameriškemu poslanstvu kot finančni izvedenec, da bi preiskal finančni položaj na Kubi, se je podal z letalom v Washington.

WASHINGTON, D. C., 18. septembra. — Položaj na Kubi povzroča v državnem departmentu velike skrbi. Administracija je še pred par dnevi nameravala priznati vlado San Martina, zdaj pa ne bo nič iz cele zadeve.

Državni tajnik Hull pravi, da je položaj v provinci Santa Clara izredno resen.

Idaho in New Mexico v mokraškem taboru

PREVAŽALCI SO ZASTAVKALI

Podjetniki v Pennsylvaniji so postavili truke v garaže. — Zahtevam šoferjev ne marajo ugoditi.

Philadelphia, Pa., 19. septembra. — Lastniki truckov v južno-vzhodnem delu Pennsylvanije, niso hoteli ustreči zahtevam voznikov, vsled česar so vozniki zaštrajkali in je prevoz blaga popolnoma prenehal.

Na svoji seji v ponedeljek zvečer so člani Pennsylvania Motor Truck Association naznanili svoj sklep, da šoferjem ne dovolijo krajših ur, ne plač iz leta 1929 in ne priznajo njihove unije.

Zaštrajkalo je 6000 šoferjev, 6000 pa so jih odslovili lastniki truckov, ker se jim prevoz blaga ni zdel varen.

Izdelali smo pravičen pravilnik, — je rekel nek uradnik družbe. — Nato pa je prišla unija, ki nima nikake zveze z American Federation of Labor in je zahtevala najnižjo plačo \$35 na teden za voznike v mestu, \$62.50 za voznike po deželi ter 44 ur dela na teden. Ta zahteva preseže dosedanje plače za 30 odstotkov.

Na vseh cestah, ki vodijo v Philadelphia so bili piketi in štrajkarji so postavili vsak truck, ki je prišel iz kake države, in so nagnarjali voznike, da se pridružijo štrajku. Štrajk se je pričel v soboto in unijski voditelji in štrajkarji so izdelali načrte za piketiranje garaž.

KRVAVI SPOPADI V AVSTRIJI

Linc, Avstrija, 19. septembra. — Ko je hotela policija v spopadu med nazijci in domobranci aretirati nazijce v Wolfsegg, so bili ubiti trije možki, dvanaest pa jih je bilo ranjenih. Ena stranka gledalec se je zavzemala za hitlerjeve, vsled česar se je policija poslužila pušk.

Dunaj, Avstrija, 19. septembra. — Avstrijske zmede so dosegle svoj vrh, ko so socialisti sklenili, da se bodo borili proti fašistovski vladi, katero namerava vpeljati kanceler Dollfuss. Fašisti so zahtevali od kancelerja Dollfussa, da ugoditi njihovim zahtevam do 27. septembra.

Mladi socialisti trdijo, da so izvedeli, da nameravajo domobranci ali fašisti vreči Dollfussovo vlado in so vsled tega zahtevali orožje.

Socialistična armada, tako imenovana Schutzbund, je bila razpuščena in zaplenjenih je bilo na tisoče pušk in drugega orožja. Toda še več tisoč pušk imajo socialisti skritih.

TURKI HOČEJO BALKANSKO POGODBO

Istanbul, Turčija, 19. septembra. — Ministrski predsednik Ismet paša in zunanji minister Tewfik Rušid bej sta odpotovala iz Angore v Sofijo v namenu, da pridobita Bolgarsko in Rumunsko, da se pridruži grško-turški prijateljski pogodbi, ki je bila te dni podpisana. Turčija ima upanje, da bo sedaj, ko je sklenila prijateljsko pogodbo z Grško, omogočila balkansko zvezo.

SPALNA BOLEZEN

Trije zdravniki so se podvrgli preiskujni. — En zdravnik je zbolel. — Bolezen pojema.

Washington, D. C., 19. septembra. — Dr. W. T. Harrison je sporočil generalnemu zdravstvenemu tajniku Cummingu, da so pričeli preizkušati serum proti spalnemu bolezni na ljudeh. Zdravniki, ki so prišli v St. Louis, so se sami prostovoljno podvrgli preizkušnji, da je mogoče znanstveno dokazati, ako komarji raznašajo spalnobozen.

Dr. Harrison, ki je prišel v Washington, da poroča zdravstvenemu tajniku o napredku boja proti spalnemu bolezni, je rekel, da so se preizkušnje pričele pretekli petek. Zdravniki so pustili, da so komarji, ki so pili bolnike s spalnobozenjo, pili tudi tri zdravnike. Vzelo pa bo 10 do 14 dni, predno bo mogoče dognati, ako je bila s pikom prenesena bolezen.

Preizkušnja je ista, ki je rešila tudi problem rmenne mrzlice. — Zdravstveni urad ni izdal imen zdravnikov, ki so se podvrgli preizkušnji.

Dr. Cumming je rekel, da ti zdravniki niso, ki bi iskali javnega priznanja, temveč, da delajo samo v prid zdravstva.

Zdravniki, ki so dodeljeni zdravniškemu oboju v St. Louisu, so bili že večkrat izpostavljeni isti nevarnosti pri raznih nalezljivih boleznih.

Washington, D. C., 19. septembra. — Prva žrtev spalne bolezni v vrstah zdravnikov, ki proučevajo sedanjo epidemijo v St. Louisu, je postal dr. J. P. Leake, član zdravstvenega urada.

Njegova bolezen pa ni posledica preizkušnje na zdravnikih, ki so pustili, da so jih pili okuženi komarji, kajti sedaj je še prezgodaj, da bi se na preizkuševalnih zdravnikih mogla pokazati posledica komarjevega pika.

Dr. Leake sam pravi, da nima spalne bolezni, toda njegovi tovariši so o tem prepričani. Napad njegove bolezni je milejšega značaja, kakod se dogaja pri mnogih bolnikih, ki niti ne pokličejo zdravnika. Vendar pa so se pri njem pojavili pravi znaki spalne bolezni, temveč tudi hud glavobol in bljuvanje.

Sedanja bolezen se razlikuje od poznane spalne bolezni v tem, da na bolniku, ako ozdravi, vedno pusti zle posledice, medtem ko spalna bolezen, ki je bila zdravnikom do sedaj poznana, ni pustila na ozdravljenih bolnikih nikakih posledic. Zdravniki so tudi sedanjim boleznim nadeli ime encephalitis B.

V LJENINOV SPOMIN

Leningrad, Rusija, 18. septembra. — Vsak Ljeningov korak bo ovekovečen. Vsaka hiša, o kateri je mogoče dognati, da je kdaj Ljening živel, predaval, obiskal, bil na seji, ali pa je bil skrit, ko ga je caristovska policija iskala, bo okrašena s spominsko ploščo. Do sedaj so našli nad 100 takih hiš, v katerih je bil Ljening. Spominske plošče bodo končane v januarju ob deseti obletnici njegove smrti.

ROOSEVELT IN LIGA NARODOV

Predsednik Roosevelt bo iskal diplomatično zvezo z Ligo narodov. — Odprta so tri pota.

Ženeva, Švica, 19. septembra. — Predsednik Roosevelt bo v bližnji bodočnosti najbrže postavil oficijelno diplomatično zvezo z Ligo narodov, kot se je izvedelo iz najbolj zanesljivega vira.

Poročilo pravi, da bo predsednik Roosevelt mogoče v državnem departmentu ustanovil poseben Ligin oddelek in bo postavil neposredno zvezo z Ligo v Ženevi.

Zastopstvo je mogoče v treh oblikah: da bo generalni konzul v Ženevi Prentiss Gilbert imenovan za generalnega komisarja pri Ligi; da bo poslanik v Švici Hugh Wilson imenovan za stalnega ministra v Ženevi, ali pa bo Roosevelt poseben poslanik in delegat na razorožitveni konferenci Norman H. Davis postavil v Ženevi svoj glavni stan.

PRIKLOPITEV NOVE DEŽELE V MANČUKUO

Japonci agitirajo za priklopitev Šanhaiškana k Mančukuo. — Delegacija je prosila Pu-yi-a za sprejem.

Šanhaiškwan, Kitajska, 19. septembra. — Delegacija, ki je bila poslana k guberniju Henryju Pu-yi-u, da ga prosi, da sprejme Šanhaiškwan v Mančukuo državo, se je vrnila in našla, da vse prebivalstvo mesta pod japonskim vodstvom podpira to gibanje. Japonci aeroplani so letali nad mestom in okoličnem razmetavali oklice na narod, da naj zahteva, da se celo pokrajina proklapi k Mančukuo.

Šanhaiškwan je pod japonsko oblastjo, odkar je japonska armada zasedla provinco Džehol. Pošta je odvzeta kitajski upravi. Mesto se nahaja ob Peiping-Mukden železnici na kraju, kjer prihaja kitajski zid do morja.

Tientsin, Kitajska, 19. septembra. — Guverner Hope province Yu Hsueh-čung dolži Japonce, da silijo kitajsko prebivalstvo v Šanhaiškwanu, da prosi za priklopitev mesta k Mančukuo.

Guverner Yu pravi, da so Japonci v mestu vpriporili demonstracije, ki trajajo že tri dni in ki imajo namen pokazati, da Kitajci žele priklopitev k Mančukuo.

Japonski časnikarski urad zatrjuje, da je prebivalstvo v obsežni pokrajini okoli Šanhaiškana, južno od kitajskega zidu, prosilo Henryja Pu-yi-a za sprejem dežele v Mančukuo državo.

Peiping, Kitajska, 19. septembra. — Navzile temu, da so Kitajci zasedli Kuyuan ob meji džeholske meje, ne bo prišlo do spopada med Japonci in Kitajci v jugovzhodnem delu Čaharja.

Japonci pravijo, da so Kitajci z zavzetjem Kuyuna kršili določbe premirja. Kitajci trdijo, da so Japonci zagrozili, da bodo Kitajce pognali iz tega kraja, ako se sami ne umaknejo.

NAJVEČJE RAZOČARANJE ZA SENATORJA BORAH

BOISE, Idaho, 19. septembra. — V državi Idaho je bilo danes izvoljenih 21 delegatov, ki se bodo sestali dne 19. oktobra in odločili glede preklica osemnajstega amendmента. Volišča so bila že ob sedmih zvečer zaprta. Pri prihodnjih državnih volitvah leta 1925 bodo imeli državljani priliko ovreči državno prohibicijo.

NEMŠKI ŽIDI V PALESTINI

6000 nemških židov je pribežalo v Palestino. — Naglo so se privadili na tamošnje življenje.

Jeruzalem, Palestina, 19. septembra. — Zadnje mesece je prišlo v Palestino več tisoč nemških židov in vsem se je bilo vsled prosperitve dežele mogoče udobno nastaniti.

Čudno naključje usode je, da so ravno nemški židje, ki so bili mnogo manj naklonjeni zionističnemu gibanju kot drugi njihovi bratje po celem svetu, bili prisiljeni iskati pred Hitlerjevim preganjanjem zavetja v Palestini.

V nobeni drugi deželi, kamor so se naselili nemški židovski izgnanci, niso našli tako domačih tal kot v Palestini. Za naseljevanje so postavili v Palestini zelo stroge in brez strogih določb bi sedaj imela dežela najmanj 50,000 novih naselencev, medtem ko jih je sedaj prišlo samo še 6000.

Palestina, ki se nahaja šele v razvoju, je v veseljem pozdravila te naseljence, ker ji primanjkuje organizatorjev v industriji in poljedelstvu.

Mnogi naseljenci so zažgali za seboj vse mostove in so se resno lotili poljedelstva.

Posebno občudovanja vredno je, kako so se njihove žene, ki so bile navajene na razkošno življenje, takoj sprijaznile z novimi razmerami, ter se oprijele novih običajev. Mnogi odlični možje, zlasti zdravniki so se odločili, da ostanejo v Palestini. Mnogi zelo slavni profesorji niso niti hoteli sprejeti ponujenih učnih mest na raznih evropskih vseučiliščih.

Ako se v deželi nastanijo tako odlični zdravniki, tedaj bo Palestina postala središče zdravniškega sveta, kamor bodo prihajali bolniki iz vseh delov sveta.

V zelo težaven položaj so bili postavljeni nemški židje, ker niso smeli vzeti s seboj svojega premoženja. Toda v deželo je prišlo tudi mnogo tujih kapitalistov, ki dajejo nemškim izvedencem na razpolago kapital za razne industrije.

Med naseljenimi židi je tudi mnogo visokošolcev, ki so že obiskovali vseučilišča v Nemčiji; nahajajo pa se v zelo težavnem položaju, ker na vseučilišču v Jeruzalemu ni za vse prostora.

Palestinski židje pa se z vso vnamo trudijo, da nudijo svojim pribeglim bratom kar največjo udobnost.

Naročite se na "GLAS NARODA" največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

Mokraški delegati so v večini, kajti razmerje glasov, ki so bili oddani za prekle prohibicije in za ohranjenje, je 2 proti 1.

V državi je imel dosedaj senator Borah glavno besedo. On je suhač z dušo in telesom, in ni čudno, če ga je nezaupnica, ki so mu jo izrekli volilci, hudo razočarala.

Albuquerque, N. M., 19. septembra. — Državlani države New Mexico so izvolili danes tri delegate, ki bodo odločali o preklicu osemnajstega amendmента.

V prvih dveh okrajih je bilo oddanih za prekle 475 glasov, za obdržanje prohibicije pa samo 102 glasova.

V enajstih volilnih okrožjih države je glasovalo za odpravo prohibicije 1542 volilcev, za prohibicijo pa le 447.

Konvencija se bo vršila dne 19. oktobra. Guverner Arthur Seligman je že vnaprej napovedal, da bodo zmagali mokraki v vseh 31 okrajih.

Kako so glasovale o PROHIBICIJI

Države po vrsti	Razmerje glasov
Michigan	3 proti 1
Wisconsin	5 proti 1
Rhode Island	7 proti 1
Wyoming	6 proti 1
New Jersey	6 proti 1
New York	8 proti 1
Delaware	3 proti 1
Nevada	6 proti 1
Illinois	7 proti 2
Indiana	2 proti 1
Massachusetts	5 proti 1
Connecticut	6 proti 1
New Hampshire	2 proti 1
Iowa	3 proti 2
West Virginia	3 proti 2
California	3 proti 1
Alabama	3 proti 2
Arkansas	3 proti 2
Tennessee	skoro enako
Oregon	2 proti 1
Arizona	3 proti 1
Missouri	3 proti 1
Texas	2 proti 1
Washington	3 proti 1
Vermont	2 proti 1
Maine	2 proti 1
Colorado	2 proti 1
Maryland	2 proti 1
Minnesota	2 proti 1
Idaho	2 proti 1
New Mexico	2 proti 1

SAMO SE PET JIH MANJKA

Država Virginia	glasuje 3. oktobra, za njo pa:
Florida	10. oktobra
North Carolina	7. novembra
Ohio	7. novembra
Pennsylvania	7. novembra
South Carolina	7. novembra
Utah	7. novembra

BOLIVIJA JE VPOKLICALA NOV LETNIK

La Paz, Bolivija, 18. septembra. — Vlada je vpoklicala pod zastavo letnik 1934, da z njim ojači svojo armado proti Paragvajcem v Gran Chaco okraju.

